

Relativní majetková práva

část IV

- **Závazkové právo**
- Nejde o práva osobní např. rodinněprávní (část II)
- Nejde o absolutní majetkové právo (část III – které působí vůči všem např. vlastnictví)

Přechodná ustanovení

- § 3028 odst. 3 – princip **neretroaktivity**, jde-li o smluvní právo:
právní poměry vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, dosavadními právními předpisy. To nebrání ujednání stran, že se tato jejich práva a povinnosti budou řídit tímto zákonem ode dne nabytí jeho účinnosti. **Prorogace práva**
- kodex se snaží být liberálnější – např. určitost smlouvy, náležitosti nájemní smlouvy, otázka omezení absolutní neplatnosti

Časová působnost záv. práva

- Právní poměr = právní vztah
- Založen smlouvou.
- ? - pokud nabídka (návrh) na uzavření smlouvy byla učiněna v r. 2013, ale samotná smlouva uzavřena až 2014 je rozhodujícím kritériem **uzavření smlouvy**
- Obdobná konstrukce § 763 obch. zák.

Problémy § 3028 odst. 3

- Podřízení novému právu jen **části závazku**.
- (ne)
- Lze se vrátit do starého práva pokud už byl právní poměr jednou podřízen novému.
- **Dodatky** starých smluv, **novace**, **narovnání**
- - jaké právo je třeba aplikovat na právní jednání – novaci, narovnání – vady jednání ; nová nahrazená obligace se řídí NOZ

Problémy § 3028 odst. 3

- **Smlouva o smlouvě budoucí** uzavřená podle starého práva
- Budoucí smlouva uzavřená v r. 2014 se bude řídit NOZ
- **Rámcové smlouvy** – nezakládají-li konkrétní právní poměr budou se smlouvy uzavřené na jejím základě řídit NOZ

Problémy § 3028 odst. 3

- **Změna subjektů** – postoupení pohledávky, převzetí dluhu
- Postupitelnost (které pohledávky je možné postoupit atd.ú se bude řídit podle staré právní úpravy, rovněž původní smlouva se nadále řídí starým právem
- Vztah mezi postupitelem a postupníkem nový právní poměr (NOZ)

Problémy § 3028 odst. 3

- **Započtení pohledávek**
- Započitatelnost, co lze započítat, stará právní úprava; technika, jak, započtení – NOZ
- Zápočet staré a nové pohledávky – budou muset být splněny požadavky obou režimů tak aby byly splněny požadavky platného zápočtu jak starých tak nových pohledávek

Problémy § 3028 odst.

- **Uznání dluhu, smluvní pokuta**
- NOZ

§ 3030 pravá zpětná účinnost

- Pravá zpětná účinnost-základní hodnotové otázky
- Na práva a povinnosti, které se posuzují podle dosavadních předpisů, se použijí **ustanovení části první hlavy I**, tj. ustanovení o předmětu úpravy a základních zásadách práv. úpravy (§ 3030);

§ 3030

- **Důvodová zpráva:** *Jeví se však jako účelné vztáhnout i na právní případy podřízené dosavadním právním předpisům obecné zásady Hlavy první Části první včetně důrazu na zásadní dispozitivitu soukromoprávních ustanovení a zejména na ústavní konformitu jejich výkladu s respektem k obecným právním zásadám, jakož i na obecnou presumpci i ochranu dobré víry a zákaz zneužití soukromých oprávnění.*

Závazková práva (§ 3073 – 3079)

- Nová právní úprava hojí (**konvaliduje**) následky některých vad práv. úkonů učiněných podle dosavadního stavu, pokud jsou v souladu s novým stavem (zhojení **neplatnosti cestovní smlouvy § 3078**)
- V některých mimořádných případech lze přiznat osobě podle nové právní úpravy práva, která jí podle dosavadní nenáležela (např. přiznání **náhrady nemajetkové újmy** podle § 3079 odst. 2)

Závazkové právo

- **Nájem (§ 3074)**
- Nájem se od 1.1.2014 řídí NOZ, i když ke vzniku nájmu došlo před 1.1.2014; vznik nájmu a práva a povinnosti vzniklé před 1.1.2014 se však posuzují podle dosavadních předpisů
- To neplatí pro nájem movité věci ani pro pacht
- Deregulace nájmu
- I u starých nájmu nebude bytová náhrada
- Řízení o neplatnost nájmu se dokončí podle starých předpisů, vzniklo-li právo na bytovou náhradu, trvá dále

Závazkové právo

- **Účet** (§ 3077)
- Účet se od 1.1.2014 řídí NOZ, i když k uzavření smlouvy o účtu došlo před 1.1.2014; vznik této smlouvy a práva a z ní vzniklé před 1.1.2014 se však posuzují podle dosavadních právních předpisů.

Závazkové právo

- **Práva ze zajištění závazku, i věcná (§ 3073)**
- - vzniklá přede dnem nabytí účinnosti NOZ, se posuzují podle dosavadních předpisů, ale strany si mohou sjednat podřízení NOZ

Vznik závazku

- - právní jednání (smlouvy; jednání mimo smlouvu - veřejný příslib, slib odškodnění, vydání cenného papíru; jednání smluvními stranami- výpověď, odstoupení od smlouvy)
- - protiprávní jednání (delikt)
- - jiné právní skutečnosti (rozhodnutí soudu)

Nejčastější dělení Z podle vzniku

- **A) Smluvní Z – z uzavřené smlouvy – kontraktní a kvazikontraktní**
- **B) Závazky mimosmluvní (deliktní)- z protipráv. činu**
- **z porušení smluvní povinnosti**
- **z porušení povinnosti stanovené zákonem, dobré mravy -nekalá soutěž**
- **protiprávní událost – škoda způsobená zvířetem § 2933**
- **Z kvazideliktní** vzniklé z jednání nebo práv. události, které není v rozporu s právem, avšak způsobuje obdobné následky jako při porušení práva např. BO
- **C) Z z jiných práv. skutečností**
- **úřed. (soudní)rozhodnutí, přímo zákon**
- **Složené práv. skutečnosti – sm. o sml. budoucí + rozh.soudu o určení obsahu Z**

Závazky z právních jednání

- závazky ze smluv x závazky z právního jednání jedné osoby
- odlišná systematika
  - rozhodující charakter povinnosti = převod vlastnického práva, poskytnutí uživatelského práva, přeprava či dílo atd.

terminologie

- závazek
- dluh x pohledávka x nárok
- smlouva x dohoda
- zajištění x utvrzení

Závazek

- Právní vztah dvou či více stran, z něhož vzniká **věřiteli** (kreditor) právo na určité plnění (**pohledávka**) a **dlužníkovi** (debitor) vzniká povinnost (**dluh**) plnění uskutečnit.
- **Závazek -obligace** je právní pouto, které nutí svou nevyhnutelností, aby v souladu s právním řádem našeho státu, bylo poskytnuto někomu nějaké plnění. Jde o pojem práva majetkového a relativního.
- **Plnění** vždy **majetkové povahy** mívá **podobu aktivní** spočívající v činnosti (dare – dát, facere – konat) nebo **pasivní** – v nečinnosti (omittere – zdržení se něčeho, pati – strpění něčeho)

Základní vlastnosti závazku

- majetkový charakter (x osobní charakter, x nemajetkový zájem (§ 1722 NOZ))
- relativní práva (absolutizace, znám jen jeden subjekt práva)
- horizontalita – relativ. rovné postavení subjektů
- předmět (lidské chování x věc)
- volnost (demonstrativnost) (§ 1746 NOZ, § 51, 491 odst. 2 OZ, § 269 ObchZ); dispozitivnost

Předmět závazku

Objekt

- a) **plnění jednotlivé** – peněžité - nepeněžité; jednorázové – opěťující se, individuální – druhové
- b) **alternativní plnění** – právním jednáním jsou určeny dva nebo více předmětů závazkového vztahu, přičemž konkretizace tohoto předmětu je ponechána volbě (dlužník, věřitel či třetí osoba)
- c) **alternativa – fakultas** - dlužník je povinen plnit B, avšak za splnění určitých objektivních podmínek (skutečností), je oprávněn zprostit se plněním A. Věřitel je povinen přijmout toto plnění.

Obsah závazku

- **Souhrn vzájemných** (synallagmatických) subjektivních práv (oprávnění) a povinností.
- Dlužníkově povinnosti splnit(**dluh**) odpovídá jeho subjektivní právo požadovat od věřitele, aby řádně nabídnuté plnění přijal.
- Věřitel má právo požadovat od dlužníka určité chování - splnění dluhu (**pohledávka**) a tomu odpovídá jeho povinnost dlužníkem řádně nabídnuté plnění od věřitele přijmout. Dospělé právo - nárok
- **Naturální závazky** - věřitel je sice oprávněn od dlužníka požadovat splnění, s avšak svou pohledávku nemůže s úspěchem uplatnit u soudu.

Druhy Z

- **1) Podle vzniku:**
- **jednostranně adresované** (výpověď)
- - **dvoustranné** (smlouva)
- - **PJ vůči nepřítomné osobě** (§§570 až 573)
- **vyvratitelná právní domněnka dojití či doručení** (projev vůle jednající osoby dosáhne do dispoziční sféry adresáta, postačí možnost seznámení) – třetí den po odeslání – ,která mění důkazní břemeno

Druhy Z

- 2) Podle **kauzy** – hospodářského důvodu, účelu PJ x důvodu právního rozlišujeme
- A) Z kauzální B) Z abstraktní
- Zkoumání tří aspektů: existence (chybí-li jde o jednání simulované), vyjádření a dokazování kauzy
- § 1791 (§ 495o.z.64) – vzniku a trvání záv. vztahu nebrání, není-li v něm kauza vyjádřena, musí však věřitel v případě sporu důvod závazku prokázat. Jedná-li se závazek z cenného papíru, věřitel kauzu neprokazuje, ledaže to stanoví zákon

Kauzál. X abstrak.Z

- V zásadě platí, že abstrak. Z nepožívá ochrany práva, pokud to zákon výslovně nepřipouští. Zákoník používá pro kauzu pojem **spravedlivý důvod** § 2991 an.x-§ 2997 plnili s vědomím, že k tomu není povinen nelze požadovat vrácení; musí prokázat, že plnil v omylu
- Kauza vyjádřená či předpokládaná význam pro stanovení
- obsahu Z
- Např. § 2095 stanoví, že jakost předmětu koupě, není-li výslovně ujednána, musí být taková, aby byla vhodná pro účel patrný ze smlouvy; jinak pro účel obvyklý.
- Kauza význam pro výklad obsahu Z

Výklad právního jednání § 555

- I. Podle obsahu
- II. Podle zřejmosti **úmyslu** jednajícího :
  - a) pokud by takový úmysl byl druhé straně znám či musela-li o něm vědět
  - b) podle významu jaký by mu **zpravidla** přikládala osoba v postavení adresáta takového projevu
- III. Vždy se bere zřetel na tato hlediska: zavedené praxi, co předcházelo jednání, k následnému jednání, k tíží toho, kdo výraz použil jako první

Druhy Z

- 3) Z úplné x bezúplatné, smíšené
- úplnost chápat v širším významu např. uzavření smlouvy, poskytnutí úvěru, a to i třetí osobě
- Výkladové pravidlo pro bezúplatné smlouvy § 1747
- Vznikne-li pochybnost, předpokládá se, že dlužník se chtěl zavázat spíše méně než více
- Není jasné zda se jedná o darovací smlouvu či výpůjčku, zda osoba chtěla přistoupit k dluhu, nebo se stát ručitelem (ručení mírnější forma), nebo na situaci, kdy budeme interpretovat rozsah, v jakém se škozený vzdal práva na náhradu škody

Úplata za plnění § 1792

- Plyne-li ze smlouvy – širší pojem – než, že strany ve smlouvě projeví vůli, lze dovodit výkladem **úplatnost**
- Úplata je to, co má být hrazeno proti plnění příznačnému pro určitý smluv. typ (kupní cena, úplata za nájem věci, úvěr, zápůjčku..); úplata může být peněžitá i nepeněžitá
- Není-li výše či způsob ujednán (výjimka např. § 1756 – konkludentní ujednání o ceně)**platí, že úplata byla byla ujednána ve výši obvyklé v době a místě uzavření smlouvy. Nepodaří-li se zjistit určí soud s přihlédnutím k obsahu smlouvy, povaze plnění a zvyklostem.**
- **Ujednání v rozporu s cen. předpisy – je ze zákona snížena na horní hranici či zvýšena na dolní hranici toho, co cenové předpisy připouštějí.**

Druhy závazků

- 4)) **Z** pojmenované (typové smlouvy základní ustanovení zahrnuje podstatné náležitosti) **X**
nepojmenované (takové, které nejsou typově upraveny – inomínát. – leasing. sml.x lids. právům-otroctví)
- Smlouvy smíšené – více smluv. typů –
- **smlouvy závislé § 1727** plyne-li z povahy či účelu při uzavření smlouvy – vznik zánik

Nové smluvní typy ?

- převzetím z jiných předpisů - obch. z. (úvěr, obchodní zastoupení, kontrolní činnost), zákon o pojistné smlouvě (pojistná smlouva), zákon o nájmu a podnájmu nebytových prostor (nájem prostor sloužících podnikání)
- použití tradičního názvu – zápůjčka (půjčka)
- vydělení ze stávajících smluvních typů – výprosa (výpůjčka), pacht (nájem)
- smluvní typy zcela nové - poskytnutí zdravotní péče, výměnek
- smlouvy mimo relativní majetková práva – dědická smlouva, správa cizího majetku

Smlouvy reálné a konsensuální

- Podle § 1725 smlouva vzniká shodou na obsahu (konsenzem).
- V některých případech však konsenzus smluvních stran ke vzniku smlouvy nestačí. Vznik smlouvy je spojen až s plněním jednání strany, typicky předáním věci (reálné plnění).
- Např. sml. o zápůjčce § 2390, o výpůjčce § 2193
- Smlouva o úschově § § 2402 je upravena jako smlouva konsenzuální

Smlouvy ve prospěch a k tíži třetí osoby

- § 1767 – sml. **ve prospěch třetího**– zvl. sml. Ujednání, forma podle hlavní smlouvy, kterou je součástí
- **Pravá**, kdy třetí osobě vzniká pohledávka
- **Npravá**, kdy se třetí osoba pouze opravňuje k přijetí plnění
- Smluvní strany nemohou svou smlouvou zavázat třetí osobu k plnění bez jejího souhlasu (§ 1721 a 1759)
Stranám ze smlouvy **k tíži třetí osoby** nemohou v vzniknout vůči třetí osobě žádná práva
- § 1769 **sml. o plnění třetí osoby** – rozlišuje práv. následky pro dlužníka v závislosti na tom, zda se zavázal, že zajistí splnění dluhu třetí osobou nebo, že třetí osoba splní.

Sml. ve prospěch třetího

- **NS 22 Cdo 2643/99** třetí osoba nemusí být ve sml. ve prospěch třetího individuálně určena, stačí, že jsou vymezeny takové znaky, aby byla následně určitelná.
- **NS 33 Odo 824/2005** Třetí osoba v době účinnosti sml. nemusí existovat.
- Sml. ve prospěch třetí osoby může být uzavřena i tak, že třetí osoba musí za plnění dlužníka poskytnout úplatu. Dlužník ani věřitel nemají právo domáhat se splnění této povinnosti. Nesplní-li třetí osoba (zaplacení úplaty) nebude jí splněno

Rámcové smlouvy

- Rámcovou smlouvou jsou sjednána základní pravidla, jimiž se v budoucnu budou řídit uzavřené konkrétní (tzv. realizační) smlouvy, nebude-li v této konkrétní smlouvě ujednáno jinak. Při vzniku realizač. smlouvy (např. kupní) uzavřené na základě rámcové smlouvy se tedy v rozsahu, v němž strany v realizační smlouvě nesjednaly jinak, stávají součástí obsahu real. smlouvy, a to aniž by se na ně muselo v real. smlouvě odkazovat-

Rámcové smlouvy

- **NS 23 Cdo 936/2012** Tzv. rámcová smlouva (právní doktrína užívá též označení normativní smlouva) nezakládá závazkový vztah, pohledávky a závazky smluvních stran z ní tudíž nevznikají. Význam RS spočívá v tom, že strany tam, kde předpokládají dlouhodobější obchodní vztah, stanoví jejím prostřednictvím základní pravidla, jímž budou podléhat všechny konkrétní (tzv. realizační) smlouvy na jejímž základě v budoucnu uzavřené, nebude-li v té či jiné smlouvě stanoveno jinak. RS nemá jiný význam (funkci), než že stanoví podmínky následně uzavíraných konkrétních real. Smluv, tj. v tom či onom rozsahu předurčuje jejich obsah a stává se jejich součástí.

Druhy závazků

- 5) Z synallagmatické x asynallagmatické
- §§1911 až 1913 námitka nesplnění smlouvy
- Strana, která má plnit předem, vzhledem k ohrožení plnění druhé strany může odepřít plnění
- 6) Z primární a akcesorické
- 7) Z jednoduché a společné

Druhy Z

- **8) Z - spotřebitelské**
- **9) Z obchodní**

Výklad právního jednání II

Odchytky pro **styk s podnikatelem** a ve vzájemném podnikatelském styku (§ 558):

- - obvyklý význam (nepodnikateli však musí
- však musí být znám)
- - mezi podnikateli obchodní zvyklost
- (nevyvratitelná domněnka přednosti před dispozitiv. ustanoveními zákona)
- Lze-li obsah smlouvy vyložit různým způsobem použije se výklad **pro spotřebitele** nejprůzračnější (§1812)

Podnikatel (§ 420 – 421)

- Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele (§ 420 odst.). – **podnikatelská činnost**
- Domněnky § 421
- - za podnikatele se považuje osoba zapsaná v obchodním rejstříku a
- - má se za to, že osoba, která má k podnikání živnostenské nebo jiné oprávnění podle jiného zákona, je podnikatelem.
-

Účel vymezení pojmu podnikatele

Vztah ke spotřebiteli:

- Pojem **spotřebitel**: každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jedná (§ 419) Spotřebitelské smlouvy (§ 1810 – 1867)
- Rozšířená ochrana – pro účely ochrany spotřebitele § 1963: za podnikatele se považuje také každá osoba, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, popř. osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele.
- **Příklady ochranných úprav**: Podnikatel, který uzavřel smlouvu při svém podnikání, nemá právo požadovat zrušení smlouvy pro neúměrné zkrácení (§1793 odst. 1) ani se nemůže dovolat neplatnosti smlouvy, která zakládá vztah lichvy (§ 1796)

Širší ochrana § 433

- Podnikateli je zakázáno v hospodářském styku vůči dalším osobám zneužívat svou kvalitu odborníka nebo své hospodářské postavení k vytváření nebo k využití závislosti slabší strany a k dosažení zřejmě neodůvodněné rovnováhy ve vzájemných právech a povinnostech

Předpokladem podnikání je profesionalita § 5 odst. 1

- Ten, kdo vystupuje jako podnikatel, je považován za odborníka a předpokládá se proto i vyšší znalost profesionála.

§ 5 odst. 2

- Kdo se veřejně nebo ve styku s jinou osobou přihlásí k odbornému výkonu jako příslušník určitého povolání či stavu, dává tím najevo, že je schopen jednat se znalostí a pečlivostí, která je s tím spojena. Proti vůli dotčené strany nelze zpochybnit platnost právního jednání jen proto, že jednal ten, kdo nemá ke své činnosti potřebná oprávnění, nebo komu je činnost zakázána.

§ 2912

- Stanoví předpoklad **nedbalosti** pro ty, kteří se zavázali k činnosti, k níž je zapotřebí zvláštní znalosti, dovednosti, pečlivosti a neuplatnili tyto zvláštní vlastnosti

Dispozitivnost § 1 odst. 2

- Tam, kde není výslovný zákaz, je ujednání odchylky od zákona přípustné, ledaže se tím poruší dobré mravy, veřejný pořádek nebo práva týkající se postavení osob, včetně práva na ochranu osobnosti.
- **Veřejný pořádek** – podstatná náležitost demokratického právního státu (ČL. 9 odst. 2 Ústavy)
- Pravidla, na nichž leží základy společenského řádu zdejší společnosti
- - požadavek na transparentní uspořádání soukromoprávních poměrů osob: vznik manželství, definice věcí movitých, nemovitých, podnikatele
- - pravidlo, že ujednání stran nezasahují právní postavení třetí osoby a nemění její oprávnění nebo povinnosti

Smlouva

- smlouva - projev vůle více stran **zřít** mezi sebou závazek a řídit se obsahem smlouvy
- dohoda (§ 1724 odst. 2)
- smlouva netýkající se závazku
  - dědická smlouva, manželství (§ 11)
- společenská úsluha (např. § 2055 odst. 2) –strany se nechtějí smluvně zavázat

Uzavírání smluv

- návrh a přijetí je model – **dispozitivní úprava** (§ 1770)
- **veřejná nabídka** (§ 1780) – návrh neurčitým osobám
- domněnka veřejného návrhu při veřejném vystavení zboží s uvedením ceny (§ 1732)
návrh dodat zboží nebo poskytnout službu za určenou cenu učiněný při podnikatelské činnosti reklamou, v katalogu nebo vystavením zboží je nabídkou s výhradou vyčerpání zásob nebo ztráty schopnosti podnikatele plnit
- návrh a přijetí se **nemusí absolutně shodovat** (nepodstatné změny) (§ 1740 odst. 3)
- úprava **potvrzujících dopisů** mezi podnikateli (§ 1757 odst. 2) - nevyvratitelná podmínka obsahu smlouvy

Předsmluvní odpovědnost § 1728

- povinnost poctivého jednání (§ 6 odst. 1) x volnost neuzavřít smlouvu (§ 1728)
- nepoctivé jednání (§ 1728, 1729)
  - jednání o uzavření smlouvy bez úmyslu smlouvu uzavřít
  - ukončení jednání bez spravedlivého důvodu
  - jiné nepoctivé jednání= náhrada ztráty z neuzavřeného obchodu
- nesplnění informační povinnosti (§ 1728) - všechny skutkové a právní okolnosti, o nichž ví nebo vědět musí, tak, aby se každá ze stran mohla přesvědčit o možnosti uzavřít platnou smlouvu a aby byl každé ze stran zřejmý její zájem smlouvu uzavřít.
- zneužití důvěrných informací (§ 1730) – náhrada škody, bezdůvodné obohacení

Forma jednání

- Forma - princip bezformálnosti
- Jednat lze **písemně** (prostá nebo kvalifikovaná – ověř.podpisy), **ústně** i konkludentně
- Písemná je stanovena **zákonem** zpravidla kogetně - AN nebo **smluvně** – § 1758 vyvr. domněnka, pokud jedna strana požádá o pís. for,u
- Pokud zákon stanoví pro jednání určitou formu, lze obsah jednání měnit jen touto nebo přísnější formou. Vyžaduje-li formu jen ujednání stran, lze
- užít i jinou formu, pokud to neodporuje ujednání stran § 564

Písemná forma

- Písemná forma – prostá a zpřísněná – úřední zápis - notářský
- Legalizace – úředně ověřená pravost podpisu
- Soukromá § 565 a veřejná listina § 567 – 569
- § 3026 - nevyklučuje-li to povaha písemnosti, platí ust. o listině i pro jinou písemnost; forma veřejné listiny – notářský zápis, nahrazen rozhodnutím orgánu veř. moci v mezích pravomoci schvalovat smír

Smlouva o smlouvě budoucí § 1785 an

občanský zákoník - 50a   obchodní zákoník - 289 -
292

Změny :

- není předepsána písemná forma,
- je podpůrně stanovena **prekluzivní lhůta** pro vyzvání zavázané strany k uzavření budoucí realizační smlouvy – jeden rok, zavázaná bez zbytečného odkladu uzavřít real.smlouvu
- není upravena promlčecí doba pro uplatnění práva na určení obsahu budoucí smlouvy, resp. práva na náhradu škody – aplikuje obecná úprava promlčení,
- doplněna možnost oprávněné strany navrhnout, aby obsah smlouvy určil soud, neučiní-li tak osoba určená ve smlouvě v přiměřené lhůtě, či tak odmítne učini; podle účelu a okolností uzavření BS – poctivé uspořádání
- není upraveno právo na náhradu škody, nesplní-li zavázaná strana povinnost uzavřít smlouvu – aplikují se ustanovení o obecné odpovědnosti za škodu.
- **Zánik** : změna okolností, že na zavázané straně nelze rozumně požadovat
- uzavření real.sml. Zavázaná strana oznámit bez zbyteč. odkladu - NŠ

Dražba § 1771

- dražba = způsob uzavření smlouvy
- okamžik uzavření smlouvy = příklep
- dražba nabídky s výhradou x dražba bez výhrady

Obchodní podmínky §1751

- individuální ujednání přednost před OP –známy x VOP mezi podnikateli
- **konflikt** podmínek = platí rozsah OP, kde nejsou v rozporu, pokud to není vyloučeno některou ze stran
- **jednostranné změny** OP (§ 1752);rozumná potřeba, sjednán způsob oznámení a možnost odmítnout, výpověď, není-li ujednán rozsah změn, nelze změnit z důvodu změn okolností, které strana mohla předpokládat,její majetkové a sob, poměry
- ochrana před překvapivými ujednáními -neúčinnost(§ 1753)
- sektorové předpisy – otázka schvalování, otázka změny (např. energetický zákon, zákon o elektronických komunikacích, zákon o platebním styku)

Obecná ochrana slabší strany

- smlouvy sjednávané adhezním způsobem (§ 1798)
- ochrana proti překvapujícím ujednáním (§ 1753)
- lichva (§ 1796)
- zneužití hospodářské závislosti (§ 433)
- neúměrné zkrácení (§ 1793)
- ochrana proti nepřiměřeným úrokům (§ 1805 odst. 2)
- limitace škody (§ 2989), délka promlčecí doby (§ 630 odst. 2)

Adhézní sml. § 1798 předpoklady

- hromadně uzavírané, smlouvy nikoliv individuálně sjednáváné – obsah smlouvy dán jednou stranou, bez možnosti změn základních podmínek (x ostatní podmínky)
- použití formuláře jednou stranou – domněnka adhezního způsobu uzavření smlouvy x jinak důkaz
- slabší strana = zde strana, která nemá možnost změnit
- kogentní úprava (zdánlivost) x mezi podnikateli x strana prokáže, že doložka uvedená mimo vlastní text smlouvy a navržená druhou smluvní stranou hrubě odporuje obchodním zvyklostem a zásadě poctivého obchodního styku.

Adhézní sm. - následky

- zvláštní informační povinnost – doložky ? = ujednání
  - doložky s odkazem mimo vlastní text smlouvy (x neplatnost)
  - obtížně čitelné doložky (nepůsobí újmu x neplatnost)
  - pro průměrného rozumu nesrozumitelná (nepůsobí újmu x neplatnost)
- zvlášť nevýhodná doložka, aniž je pro to rozumný důvod
(zejména odchyluje-li se smlouva závažně a bez zvláštního důvodu od obvyklých podmínek ujednávaných v obdobných případech) (neplatnost nebo soud upraví)
- prostor pro interpretaci – rozumné uspořádání, § 577

Lichva § 1796

- Dva předpoklady
- **-subjektivní prvek-** zneužije tísně, nezkušenosti, rozumové slabosti, rozrušení nebo lehkomyšlnosti druhé strany **Vím o slabosti a přesto jedním, demonstrativní výčet slabosti**
- Tíseň R 41/94 –hosp. nebo sociál. stav, který na jednajícího doléhá takovou intenzitou a závažností, že učiní práv. úkon, který by jinak neučinil. – dříve možnost odstoupit. (§ 49 Obč. z.64 **v tísní a za nápadně nevýhodných podmínek**)
- Jedná zpravidla se znalostí všech okolností x omyl
- 30 Cdo 1658/2006 – dlouhodobě nezaměstnaný, který musí platit půjčku tíseň -donucení
- **-objektivní prvek** – hrubý nepoměr vzájemného plnění(sobě nebo jinému slíbit)
- Výjimka podnikatel
- Následky neplatnost §1797+ § 577 lhůta promlčení

Neúměrné zkrácení § 1793

- ochrana slabšího, ne ve prospěch podnikatele § 1797
- Vzájemný dluh
- Hrubý nepoměr – žádná přesná hranice (pružné)
- § 934, 935 OZO – zkrácení přes polovici
- Extenze dobrých mravů (BGB)
- – obsahově nespravedlivé smlouvy
- **X lichva** (žádné zneužití, žádná neplatnost)
- **X omyl** – obecná kategorie vady vůle –obecná povaha (NZ výlučně pro případy ujednání o ceně nebo o předmětu působnost limitována jen na smluvní právo)

Neúměrné zkrácení

- Pro použitelnost NZ je, že zkrácená strana se **mýlila v hodnotě (předmětu) plnění**, ke kterému se zavázala. Narozdíl od omylu není nutné, aby zkrácená strana byla uvedena v omyl, nýbrž postačí pokud zvýhodněná strana zamlčí informaci o objektivní hodnotě předmětu závazku, resp. nezamlčela, protože tuto informaci neměla, ale mít ji měla
  - **Dřívější práv. úprava**
  - NS sp. zn.30 Cdo 1653/2009 – nepoměr plnění sám o sobě nezpochybňuje platnost ani účinnost závazku.
    - Výjimka
    - Výše úroků NS sp. zn. 21 Cdo 1484/2004
    - Nepřiměřená výše smluvní pokuty

Neúměrné zkrácení

- Procesní pravidla
- Uplatňuje se u soudu
- **zrušení** smlouvy (u soudu) x **doplnění**, oč byla zkrácena, se zřetelem k ceně obvyklé
- **Zkrácená strana** může požadovat jen zrušení smlouvy
- **Zkracující strana** má výběr
- Ok, smlouva zrušena
- Doplní plnění se zřetelem k ceně obvyklé
- **Lhůta prekluzivní** – jeden rok od uzavření smlouvy Hmotněprávní lhůta

Neúměrné zkrácení

■ výjimky:

- nepoměr projev skutečnosti, o níž strana (obohacená) nevěděla a ani nemusela vědět
- specifické obchody
- nepoměr projev vztahu smluvních stran
- výši zkrácení nelze zjistit
- zkrácená strana se vzdala, pořizovala výslovně za cenu mimořádné obliby, souhlasila s neúměrnou cenou, musela znát skutečnost cenu
- podnikatel se nemůže dovolat

Změna okolností § 1764

- § 1764an. NOZ (změna okolností) x OZ x § 356 ObchZ (zmaření účelu smlouvy)
- „Dojde-li ke změně okolností tak podstatné, že změna založí v právech a povinnostech stran zvláště hrubý nepoměr znevýhodněním jedné z nich buď neúměrným zvýšením nákladů plnění, anebo neúměrným snížením hodnoty předmětu plnění, má dotčená strana právo domáhat se vůči druhé straně obnovení jednání o smlouvě, prokáže-li, že změnu nemohla rozumně předpokládat ani ovlivnit a že skutečnost nastala až po uzavření smlouvy, anebo se dotčené straně stala až po uzavření smlouvy známou. Uplatnění tohoto práva neopravňuje dotčenou stranu, aby odložila plnění.“
- nedohodnou-li se, soud změní nebo zruší

Záloha x závdavek

- záloha (§ 1807 NOZ)
  - plnění před uzavřením smlouvy
  - použije se na plnění závazku
  - domněnka zálohy
- závdavek (§ 1808 NOZ)
  - při uzavření smlouvy
  - potvrzení uzavření smlouvy
  - jistota pro případ neplnění dluhu (moderace SP)

Sídlo podnikatele § 429

- Identifikačním znakem podnikatele PO i FO je sídlo a) adresa zapsaná ve veřejném seznamu – **sídlo formální**;
- **Sídlo skutečné** – adresa, na které se můžeme s představiteli podnikatele setkat.
- Nezapíše-li se FO do veřejného seznamu je sídlem místo, kde má hlavní obchodní závod, popř jeho bydliště uvádí-li jen formální sídlo.
- Sídlo může být i v bytě, pokud tím není narušen klid a pořádek v domě.

Obchodní závod

- Organizovaný soubor **jmění**, který podnikatel vytvořil a který **z jeho vůle** slouží k provozování jeho činnosti.
- Má se za to, že závod tvoří vše, co zpravidla slouží k jeho provozu. (Vyvr. domněnka – objektivní vymezení)

Pobočka - filiálka

- Pobočka je taková část závodu, která vykazuje **hospodářskou a funkční samostatnost** a o které podnikatel rozhodl, že bude pobočkou.
- Je-li pobočka zapsaná v obchodním rejstříku jedná se o **odštěpný závod**.

Rodinný závod §700 a nasl.

- Závod v němž pracují členové rodiny a je ve vlastnictví jednoho z nich.
- O zásadních otázkách rozhodují všichni členové bez ohledu na spoluvlastnictví.
- Pro prodej závodu musí souhlasit většina členů rodiny, pro kterou je podnik obživou. Ačkoliv práva a povinnosti nejsou v rámci RZ upravena smlouvou, podílejí se členové rodiny na provozu závodu a logicky jim náleží i zisky. Řídí se zvyklostmi a praxí v nich zavedenou.

Přednostní právo člena rodiny

- Při rozdělení rodinného závodu při dělení pozůstalosti soudem
- Při zcizení závodu – předkupní právo, ledaže bylo ujednáno něco jiného
- Zcizením RZ zanikne účastnictví na provozu závodu

Zastavárenský závod § 1344

- Je-li zastavena zástavcem cizí věc je povinen provozovatel vlastníkovu věci věc vydat, pokud ji vlastník zástavci nesvěřil a pokud prokáže, že věc pozbyl ztrátou nebo činem povahy úmyslného trestného činu.

Zemědělský závod § 1125

- Vzniklo–li spoluvlastnictví k zemědělskému závodu pořízením pro případ smrti nebo jinou právní skutečností tak, že spoluvlastníci nemohli svá práva a povinnosti od počátku ovlivnit, a převádí-li některý ze spoluvlastníků svůj podíl, mají ostatní spoluvlastníci předkupní právo. Není-li sjednáno jak vykonají toto právo – po,ěrně podle velikostí podílu.

Vedlejší smluvní ujednání (§ 548 – 550)

- I. **Podmínka** – složka právního jednání, kterým se účinnost (následky, účinky) činí závislé na skutečnosti, o níž není jisto, zda nastane nebo nastala.
  - a) **podmínka odkládací** (suspensivní) – podmiňuje vznik účinnosti právního jednání, jeho právních účinků, následků.
  - b) **podmínka rozvazovací** (rezolutivní) – podmiňuje zánik právních účinků, následků v minulosti již dříve vzniklých (nastalých).
- II. **Doložení času** (dies) - případ, kdy je k účinnosti právního jednání třeba, aby uplynul určitý čas, právě tak jako k zániku jeho účinků.

FORMA PRÁVNÍCH JEDNÁNÍ

- Právní jednání může být učiněno jakoukoli formou – **svoboda volby** - (výslovně či konkludentně), ledaže zákon, popř. zúčastněné osoby se dohodnou, že právní jednání učiní ve zvláštní formě.
- Písemná forma – prostá a zpřísněná – úřední zápis - notářský
- Legalizace – úředně ověřená pravost podpisu
- Soukromá § 565 a veřejná listina § 567 – 569
- § 3026 - nevylučuje-li to povaha písemnosti, platí ust. o listině i pro jinou písemnost; forma veřejné listiny – notářský zápis, nahrazen rozhodnutím orgánu veř. moci v mezích pravomoci schvalovat smír